

Türkiye - İsviçre Güvenlik Sözleşmesinin ve Nihai Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10 . 8 . 1971 - Sayı : 13922)

No.
1452

Kabul tarihi
29 . 7 . 1971

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsviçre Federal Konseyi arasında 1 Mayıs 1969 tarihinde Ankara'da imzalanan (Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi) nin ve Nihai Protokolün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili Anlaşmaları yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVİÇRE ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

İsviçre Federal Konseyi

İki Devlet vatandaşlarının Türk ve İsviçre sosyal güvenlik mevzuatı bakımından durumlarını düzenlemeyi arzu ederek bir Sözleşme aktini kararlaştırmışlar ve bu maksatla,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti,

Dışişleri Bakanlığı Sosyal İşler Dairesi Genel Müdür Vekili Bay Zübeyir BENSAN'ı;

İsviçre Federal Konseyi,

Milletlerarası Sosyal Güvenlik Sözleşmeleriyle görevli Bay Cristoforo MOTTA'yı,

Tam yetkili temsilcileri olarak tâyin etmişlerdir.

Temsilciler usulü dairesinde tanzim edilmiş olan salâhiyet belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

KISIM - I

Genel hükümler

Madde — 1.

1. Bu Sözleşme aşağıda yazılı mevzuata uygulanır :

A — Türkiye'de :

a) İşçiler hakkında uygulanan sosyal sigortalar (Hastalık, Analık, Mâlûllük, Yaşlılık, Ölüm, İş kazalarıyla Meslek hastalıkları) hakkındaki mevzuat :

b) Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat :

B — İsviçre'de :

a) Yaşlılık ve ölüm sigortası hakkındaki federal mevzuat;

b) Mâlûllük sigortası hakkında federal mevzuat;

c) İşkazarlarıyla işten mütevellit olmayan kazalar ve meslek hastalıkları hakkındaki federal mevzuat;

- d) Tarım işçileriyle küçük tarımcılara ait aile yardımları hakkındaki federal mevzuat.
2. Bu Sözleşme, bu maddenin 1 nci fıkrasında sayılan mevzuatı kodifiye eden, değiştiren veya tamamlayan her türlü mevzuata da uygulanır.
3. Bu Sözleşme,
- a) Yeni bir sosyal güvenlik dalının kurulmasına mütedair mevzuata Âkîd Tarafların bu maksatla bir anlaşmaya varmaları şartıyla, uygulanır;
- b) Mevcut sigortaların yeni nüfus gruplarına teşmiline mütedair mevzuatın Resmî Gazetede yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili Âkîd Taraf buna muhalefet ettiğini diğer Âkîd Tarafa bildirmedeği takdirde, bu mevzuata da uygulanır.

Madde — 2.

1. Bu Sözleşmede ve nihai Protokolda mevcut aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, Âkîd Taraflardan birinin vatandaşlarıyla bunların aile fertleri ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri, diğer Âkîd Taraf mevzuatı bakımından, bu Âkîd Taraf vatandaşlarıyla aynı mükellefiyetlere tabidirler ve bu mevzuatla sağlanan yardımlardan aynı şartlarla yararlanırlar.

2. İsviçre dışında bulunan İsviçre vatandaşlarının isteğe bağlı emeklilik sigortasına, İsviçre'deki bir işveren hesabına İsviçre dışında çalışan İsviçre vatandaşlarının emeklilik sigortasına ve İsviçre dışında ikâmet eden yaşlı ve mâlûl İsviçre vatandaşlarına mahsus sosyal yardım mahiyetindeki yardımlara mütaallik mevzuatın tatbikatında 1 nci fıkrada yazılı eşit muamele prensibi uygulanmaz.

Madde — 3.

Bu Sözleşmede ve nihai Protokolda mevcut aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, 1 nci maddede yazılı mevzuat gereğince sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanmış bulunan Türk ve İsviçre vatandaşları, Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, bu yardımlardan tam olarak ve hiçbir kesintiye tabi olmaksızın yararlanırlar. Aynı hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu yardımlar, diğer Âkîd Tarafın üçüncü bir ülkede ikamet eden vatandaşlarına, yardımı yapan Tarafın aynı ülkede ikamet eden kendi vatandaşlarıyla aynı şart ve ölçülerle sağlanır.

KISIM — II

Uygulanacak mevzuat

Madde — 4.

1. Âkîd Taraflardan birinin meslekî bir faaliyet icra eden vatandaşları bu faaliyeti hangi Taraf ülkesinde icra ediyorlarsa o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.
2. Bir kimse, 1 nci fıkra hükümlerine göre, her iki Taraf ülkesinde icra ettiği meslekî faaliyetleri dolayısıyla iki Tarafın da mevzuatına tabi olduğu takdirde, bunlardan her birinin sigortasına ödenecek primler yalnız o Taraf ülkesinde icra edilen meslekî faaliyetten elde edilen kazançlara göre hesaplanır.

Madde — 5.

1. 4 ncü maddenin 1 nci fıkrası hükmünün istisnası olarak, İsviçre vatandaşları, Türkiye mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına, yalnız yazılı müracaatları üzerine tabi olurlar.
2. Aşağıda yazılı haller, 4 ncü maddenin birinci fıkrasının istisnalarını teşkil eder :
- a) Merkezî Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir teşebbüs tarafından oluşturulan ve geçici bir işin icrası için diğer Âkîd Taraf ülkesine gönderilen işçiler, ilk 24 aylık süre içinde, teşebbüs merkezinin bulunduğu ülke mevzuatına tabi olmaktan devam ederler.

Diğer Âkîd Taraf ülkesindeki çalışma bu süreyi aştığı takdirde, teşebbüs merkezinin bulunduğu Taraf mevzuatının uygulanmasına, iki Tarafın yetkili makamları arasında mutabık kalınacak bir süre için, istisnai olarak, devam edilebilir.

b) Merkezî Âkîd Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir ulaştırma teşebbüsü tarafından diğer Âkîd Tarafın ülkesinde çalıştırılan işçiler, teşebbüs merkezinin bulunduğu Taraf mevzuatına, bu Taraf ülkesinde çalışıyorlarmış gibi, tabi olurlar.

Şu kadar ki, teşebbüsün, diğer Âkîd Taraf ülkesinde bir şubesi veya bir daimî temsilciliği varsa, bu şube veya temsilcilik tarafından çalıştırılan işçiler, teşebbüs tarafından geçici olarak o Tarafa gönderilmiş olanlar müstesna, buldukları Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

c) Taraflardan birinin resmî dairesinde çalışan işçilerden geçici olarak diğer Taraf ülkesine gönderilenler, gönderen Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

d) (a) ve (b) bendleri hükümleri, işçilerin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın uygulanır.

Madde — 6.

1. Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı olup diğer Âkîd Taraf ülkesine diplomatik misyon ve konsolosluk üyesi olarak gönderilen kimseler, temsil edilen Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

2. Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı olup bu Tarafın diğer Âkîd Taraf ülkesindeki elçilik ve konsolosluklarında çalıştırılan kimseler, ülkesinde çalıştıkları Tarafın mevzuatına tabi olurlar. Şu kadar ki, bu kimseler, çalışmaya başladıkları veya bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi takibeden altı ay içinde elçilik ve konsoloslukla temsil edilen Âkîd Tarafın mevzuatına tabi olmayı isteyebilirler.

3. Bu maddenin 2 nci fıkrası hükümleri, 1 nci fıkrada söz konusu olan kimselerin vatandaşı olup onların şahsi hizmetlerinde çalıştırılan kimseler hakkında da kıyas yoluyla uygulanır.

4. 1 nci - 3 ncü fıkralar hükümleri fahrî konsolosluklar üyeleri ile bunların hizmetlileri hakkında uygulanmaz.

Madde — 7.

Âkîd Tarafların yetkili makamları, aralarında anlaşmak suretiyle, 4 - 6 ncı maddeler hükümlerinden istisnalar yapabilirler.

KISIM — III

Özel hükümler

1. Bölüm

Mâlullük, yaşlılık ve ölüm

A) İsviçre mevzuatının uygulanması :

Madde — 8.

1. Bu maddenin 2 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk vatandaşları, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarından sağlanan normal aylıklarla sakatlara mahsus yardımlardan, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

2. İsviçre'de ikamet etmeyen bir Türk vatandaşının hak kazandığı kısmi normal aylığın tutarı, tam normal aylığın en çok yüzde onuna eşit olduğu takdirde, Türk vatandaşına, yalnız ödenecek aylığın peşin değerine eşit bir toptan ödeme yapılır. Kendisine kısmi aylık bağlanmış olan Türk vatandaşı İsviçre ülkesinden devamlı olarak ayrıldığı takdirde de kendisine, aynı şekilde, bir toptan ödeme yapılır.

Kısmi normal aylık tutarı tam normal aylığın yüzde onundan fazla ve yüzde yirmisinden az olduğu takdirde, İsviçre'de ikamet etmeyen veya İsviçre'den devamlı olarak ayrılan Türk vatandaşları aylık veya toptan ödeme şekillerinden birini seçebilirler. Bu seçme, sigortalının İsviçre dışında ikamet etmesi halinde, aylık bağlanması talebinde bulunduğu zaman, daha önce böyle bir aylık bağlanmış olması halinde ise İsviçre'den ayrıldığı tarihte yapılır.

İsviçre sigortasına böyle bir toptan ödeme yapıldığı takdirde, gerek aylık bağlanmış olan kimse, gerekse ölümünde hak sahibi kimseleri o tarihe kadar ödenmiş olan primler dolayısıyla sigortadan başkaca bir hak talebinde bulunamazlar.

Madde — 9.

1. İsviçre'de ikamet eden Türk vatandaşları, mâlûllük halinin vukua geldiği tarihten hemen önce, İsviçre sigortasına en az tam bir yıllık prim ödemiş olmak şartıyla, İsviçre mâlûllük sigortasından rehabilitasyon yardımları yapılmasını isteyebilirler.

2. Sigortalıların kazanç getiren bir işte çalışmayan ve Türk vatandaşı olan karıları ile dul karıları ve sigortalıların reşit olmıyan çocukları, ancak mâlûllük halinin vukua geldiği tarihten hemen önce aralıksız olarak en az bir yıl süreyle İsviçre'de ikamet etmiş olmaları şartıyla, İsviçre mâlûllük sigortasından rehabilitasyon yardımları yapılmasını isteyebilirler. Ayrıca, İsviçre'de mâlûl olarak doğmuş ve doğum tarihlerinden itibaren aralıksız olarak İsviçre'de ikamet etmiş bulunan çocuklardan reşit olmıyanlar da bu yardımlardan yararlanabilirler.

Madde — 10.

1. Bu maddenin 2 nci ve 3 nü fıkraları hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk vatandaşları, İsviçre mâlûllük sigortasından bağlanan normal aylıklarla sakatlara mahsus yardımlardan, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

2. Mâlûllük derecesi yüzde elliden az olanlara bağlanan normal aylıklar, İsviçre'den devamlı olarak ayrılan Türk vatandaşlarına ödenmez. İsviçre mâlûllük sigortasından kendisine yarım aylık bağlanmış olan bir Türk vatandaşı, İsviçre dışında ikamet ettiği takdirde, mâlûliyetin artması halinde de, bu yarım aylığın ödenmesine, hiçbir değişiklik yapılmadan, devam edilir.

3. İsviçre mâlûllük sigortasından bir Türk veya İsviçre vatandaşına bağlanacak normal mâlûllük aylığının hesabına esas olacak prim ödeme sürelerinin tesbitinde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri ile aynı zamana raslamamak şartıyla, İsviçre'de geçen prim ödeme süresi olarak kabul edilir. Bunu yaparken, 1 nci maddenin 1 nci fıkrasının (A) bendinin (a) bölümünde yazılı Türk mevzuatına göre her 30 prim ödeme günü, İsviçre mevzuatına tabi olarak geçen bir prim ödeme ayna muadil sayılır. Ortalama yıllık gelirin tâyininde yalnız İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri nazara alınır.

4. Yukardaki fıkraya göre tesbit edilen bir mâlûllük aylığının kesilerek onun yerine normal yaşlılık veya normal ölüm aylığının bağlanacağı hallerde, yaşlılık veya ölüm aylığı, yalnız İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle hesaplanır. Şu kadar ki, 12 nci madde hükümleri uygulanmak suretiyle Türk mevzuatına göre bir yaşlılık veya ölüm aylığına hak kazanılmadığı takdirde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen süreler, İsviçre mevzuatına göre bağlanacak aylığın hesabına esas olan prim ödeme sürelerine eklenir.

Madde — 11.

Türk vatandaşları, İsviçre mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan olağanüstü aylıklardan, aylık talep tarihinden hemen önce, yaşlılık aylığı bahis konusu ise en az 10 yıl; ölüm veya mâlûllük aylıkları veya bu aylıklar kesilerek onların yerine bağlanacak yaşlılık aylığı bahis konusu ise en az 5 yıl süre ile aralıksız olarak İsviçre'de ikamet etmiş olmak şartıyla ve İsviçre'de ikamet ettikleri sürece, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

B) Türk mevzuatının uygulanması ;

Madde — 12.

1. Türk mevzuatına göre sağlanan yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri ile, bu süreler aynı zamana raslamamak şartıyla, birleştirilir. Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresi, yerine göre, en az 360 gün veya 12 aydan az olduğu takdirde, bu hüküm uygulanmaz.

2. Birinci fıkrada sözü edilen yardımlara hak kazanılması, prim ödeme sürelerinin belli bir işte geçmiş olması şartına bağlı bulunduğu takdirde, bu yardımlara hak kazanılabilmesi için, İsviçre'de yalnız aynı işte geçen prim ödeme süreleri nazara alınır. Sigortalı, bu sürelerin birleştirilmesine rağmen, söz konusu özel hükümlere göre sağlanan yardımlardan yararlanma şartlarını yerine getiremediği takdirde, sözü edilen süreler, genel hükümlere göre sağlanan yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde nazara alınır.

3. Yukardaki 1 nci ve 2 nci fıkralar hükümleri uygulanmak ve İsviçre prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, Türk mevzuatına göre bir yardıma hak kazanıldığı takdirde, yardım tutarı aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanır :

a) Yetkili Türk kurumu, önce 1 nci ve 2 nci fıkralar gereğince birleştirilen sürelerin tamamı bu kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş olsaydı hak kazanılacak aylık tutarı ne olacak idiye onu tesbit eder; şu kadar ki, aylığın hesabına esas olacak kazançlar yalnız Türkiye'de geçen sigortalılık süreleri nazara alınarak tesbit edilir.

b) Bu şekilde elde edilecek nazari aylık tutarı, gerekirse, Türk mevzuatında belirtilen asgarî aylık tutarına iblâğ edildikten sonra, yetkili kurumun ödiyeceği kısmi aylık tutarı, bu nazari tutar üzerinden ve kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçen prim ödeme sürelerinin iki Âkid Taraf mevzuatına göre geçmiş prim ödeme süreleri toplamına oranı dâhilinde tesbit edilir.

4. Yalnız yetkili kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretile, bu mevzuata göre hesaplanan yardım tutarı, bu sözleşme hükümleri uygulanmak suretiyle Âkid Tarafların sigortalarınınca bağlanan yardımların toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark yetkili kurum tarafından, sigortalıya veya hak sahibi kimselerine ödenir.

Madde — 13.

1. Bir sigortalı, yalnız Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, bu mevzuata göre mâlûllük aylığına hak kazanamadığı takdirde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri de, aynı zamana raslamamak şartıyla, bu yardım hakkının doğması bakımından, gerekli olduğu ölçüde, Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri ile birleştirilir. Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresi, yerine göre, en az 360 gün veya 12 aydan az olduğu takdirde, bu hüküm uygulanmaz.

2. Sigortalıya, İsviçre mâlûllük sigortasınca aylık bağlanmışsa 1 nci fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde — 14.

Kendisine İsviçre mâlûllük sigortasından yarım - normal aylık bağlanmış olan ve Türkiye'de ikamet eden bir sigortalı, Türk mevzuatına göre mâlûl sayılabilecek bir duruma gelmiş ise, İsviçre sigortasından bağlanan yarım - aylığın tesbitinde nazara alınan süreler haric olmak üzere, yalnız Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme sürelerine göre mâlûllük aylığına hak kazanıyorsa, bu yardımdan da yararlanır.

Madde — 15.

12 - 14 ncü maddeler hükümlerinin uygulanmasında,

a) Bir kimse, Türk mevzuatına tabi olmadan önce İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olmuş ise, sözü edilen İsviçre sigortasına ilk defa tabi olduğu tarih 1 nci maddenin 1 nci fıkrası-

mı (A) bendinin (a) bölümünde belirtilen Türk mevzuatına ilk defa tabi olduğu tarih sayılır.

b) Prim ödeme sürelerinin birleştirilmesinde ve prim ödeme süresi ile orantılı aylık tutarının tesbitinde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortaları mevzuatına göre bir prim ödeme ayı, Türk mevzuatına göre, 30 gün veya 1 ay prim ödeme süresi gibi sayılır.

Madde — 16.

Türk mevzuatına göre sigortaya isteğe bağlı olarak devam edilip edilemeyeceğinin tesbitinde, İsviçre mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri de nazara alınır.

2. Bölüm

İş kazası ve meslek hastalıkları

Madde — 17.

1. Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan Türk veya İsviçre vatandaşlarıyla üçüncü bir devletin vatandaşları, diğer Akıd Taraf ülkesinde buldukları sırada bir iş kazasına uğradıkları veya bir meslek hastalığına tutuldukları takdirde, bu Tarafın yetkili kurumundan, gerekli her türlü sağlık yardımlarının yapılmasını isteyebilirler.

2. Bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu, Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre sağlık yardımı talebetme hakkına sahip bulunan Türk ve İsviçre vatandaşlarıyla üçüncü bir devlet vatandaşları, sağlık yardımlarından faydalandıkları sırada, yetkili kurumun önceden müsaadesini almak şartıyla, ikametgâhlarını diğer Akıd Taraf ülkesine naklettikleri takdirde bu yardımlardan faydalanma hakkını muhafaza ederler. İkametgâh değiştirilmesinde tıbbî bir mahzur görülmediği ve ilgili ailesinin yanına gittiği takdirde, bu müsaade verilir.

3. Bu maddenin 1 nci ve 2 nci fıkralarında bahsolunan kimselere yapılacak sağlık yardımları, buldukları yerde yetkili makamlarca tayin edilecek sigorta kurumlarının uyguladığı mevzuata göre sağlanır.

4. Protezlerle önemli yekûn tutan diğer sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller müstesna olmak şartıyla, bu yardımların bedelini ödiyecek olan kurumun müsaadesine bağlıdır.

Madde — 18.

1. Bağlanan gelirler, cenaze yardımları ve üçüncü kişiler için yapılan ek yardımlar hariç olmak üzere, Türk ve İsviçre vatandaşlarına Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak para yardımları, 17 nci maddenin 1 nci ve 2 nci fıkralarında öngörülen hallerde, yardımı yapmakla yükümlü kurumun isteği üzerine ve bu kurumun uyguladığı mevzuatta belirtilen usuller dâhilinde ödenir.

2. Yetkili kurum, gönderdiği yazıda, ilgiliye verilecek ödenek tutarı ile ödemenin devam edeceği süreyi de belirtir.

Madde — 19.

Yardımları yapmakla yükümlü olan kurum, 17 nci ve 18 nci maddelere göre sağlanmış olan yardımların tutarını, yönetim masrafları hariç olmak üzere, bu yardımları yapmış olan kuruma öder. 17 nci maddede öngörülen yardımlar için bu ödeme, yetkili makamlar arasında mutabık kalınacak bir usule göre götürü olarak da yapılabilir.

Madde — 20.

Meslek hastalığı hallerinde, Akıd Tarafların yetkili kurumları kendi mevzuatlarını uygularlar.

Madde — 21.

1. Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre, işkazaları ve meslek hastalıkları sonucu kazanma gücündeki azalma derecesinin ve hak kazanılan yardım miktarının tesbitinde, diğer Akıd Tarafın mevzuatına göre işkazası veya meslek hastalığı olarak kabul edilmiş olan kaza ve hastalıklar da nazara alınır.

2. Aynı tarihlere vukua gelen ve iki Akıd Taraf mevzuatına göre de yardım yapılmasına hakk kazandıran işkazaları ile meslek hastalıklarının sebeb olduğu daimi işgöremezlik derecesine göre hesaplanan yardım miktarlarının tesbitinde aşağıda yazılı hükümler uygulanır.

a) Daha önce vukua gelmiş olan işkazası veya meslek hastalığı sebebiyle bağlanmış olan gelirlerin ödenmesine devam edilir. Şayet, yardım hakkı bu maddenin 1 nci fıkrası hükmü uygulanmak suretiyle doğmuş bulunuyorsa, önceki kaza veya meslek hastalığı vakası için yetkili olan kurum, para yardımının, o kaza veya meslek hastalığı neticesinde kazanma gücünde vukua gelen azalma derecesine tekabül eden kısmını öder.

b) Sonradan vukua gelen işkazası veya meslek hastalığı için yetkili olan kurum, bu kaza veya meslek hastalığı dolayısıyla kendi mevzuatına göre tesbit edeceği işgöremezlik derecesine tekabül eden yardım tutarını tesbit eder.

Madde — 22.

1. Bir kimse, Akıd Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer Akıd Taraf ülkesinde mâruz kaldığı bir hasar dolayısıyla yardım talebettiği ve bu hasar dolayısıyla üçüncü şahıstan tazminat isteme hakkına sahip bulunduğu takdirde, aşağıdaki hükümler uygulanır :

a) Türkiye, sigortalının hakları konusunda İsviçre sigorta kurumunun halefiyet hakkını tanır;

b) İsviçre, Türk Sigorta Kurumunun üçüncü kişilere doğrudan doğruya rücu hakkını tanır.

2. Aynı sigorta vakası için yaptıkları yardımlar dolayısıyla, her iki Akıd Taraf tazminat talebetme hakkına sahib oldukları takdirde, kurumlar müteselsil alacaklı sayılırlar ve alınacak tazminatı yaptıkları yardımlarla orantılı olarak aralarında paylaşırlar.

3. Bölüm

Aile yardımları

Madde — 23.

İsviçre'de tarım işlerinde çalışan ve çocukları Türkiye'de bulunan Türk işçileri, İsviçre'de çalıştıkları sürece, İsviçre federal mevzuatında öngörülen çocuk yardımlarından faydalanırlar,

KISIM - IV

Çeşitli hükümler

Madde — 24.

1. Bu sözleşmenin uygulanmasında «Yetkili Makam» tâbiri.

Türkiye bakımından : Çalışma Bakanlığını İsviçre bakımından : Sosyal Sigortalar Federal Ofisini, ifade eder.

2. Yetkili makamlar,

a) Bu sözleşmenin uygulanması için gerekli idari anlaşmaları yaparlar.

b) Bu sözleşmenin uygulanması amacıyla aldıkları bütün tedbirler hakkında birbirlerine bilgi verirler;

- c) Mevzuatlarında yapılan değişiklikler hakkında birbirlerine bilgi verirler;
- d) Özellikle, her Âkîd Tarafıta irtibat kurumları tâyin edilmesi hususunda mutabakata varabilirler.
- e) Aralarında anlaşmak suretiyle, hukukî tasarrufların tebliği ile ilgili hükümleri tesbit edebilirler.

Madde — 25.

1. Bu sözleşmenin tatbikatında yetkili makam ve kurumlar kendi sosyal güvenlik mevzuatlarını uyguluyorlarmış gibi hareket ederler.
2. Mâlûliyet derecesinin tâyiniinde, Âkîd Taraflardan her birinin kurumları, icabında, diğer taraf kurumlarınca temin edilen tıbbi raporlarla sair bilgilere göre işlem yaparlar. Şu kadar ki, kurumların sigortalıyı diledikleri bir hekime muayene ettirme hakları saklıdır.

Madde — 26.

1. — Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu tarafın mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgeler için tanınmış olan pul ve resim muafiyeti ve indirimleri, diğer Âkîd Taraf mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgelere de şâmilidir.
2. Âkîd Tarafların yetkili makam ve kurumları, bu sözleşmenin uygulanmasında kendilerine verilecek olan her türlü belgelerin elçilik veya konsolosluklarca vize edilmesini istemiyeciklerdir.

Madde — 27.

1. Bu sözleşmenin uygulanmasında, Âkîd Tarafların resmî dilleriyle yazılmış olan belgeler kabul edilir.
2. Bu sözleşmenin uygulanması maksadiyle, Âkîd Tarafların sigorta kurumları, idari anlaşma ile tesbit edilecek usullere göre, doğrudandoğruya kendi aralarında veya irtibat kurumları aracılığı ile ve kendi resmî dilleri ile yazışma yapabilirler.

Madde — 28.

Uygulanan mevzuata göre, Âkîd Taraflardan birinin bir kurumuna belirli bir süre içinde verilmesi lâzımgelen dilekçe, bildirme veya müracaatlar, aynı süre içinde diğer Âkîd Tarafın ona tekabül eden bir kurumuna verildiği takdirde kabul edilir. Bu halde, mezkûr dilekçe, bildirme veya müracaatı alan kurum, alındığı tarihi de belirtmek suretiyle, bunları, geçikmeksizin diğer Âkîd Tarafın yetkili kurumuna gönderir.

Madde — 29.

1. Bu sözleşme gereğince bir yardım yapmakla yükümlü olan kurumlar, bu yardım tutarını, transfer tarihinde mer'û olan kur üzerinden, kendi paraları ile ödiyerek yükümlülüklerini yerine getirmiş olurlar.
2. Bu sözleşme ile nihai protokol gereğince yapılacak para transferleri döviz alış - verişini kısıtlayan hükümlere tabi değildir.

Madde — 30.

1. — Bu sözleşmenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar, iki Âkîd Tarafın yetkili makamları arasında anlaşmak suretiyle çözümlenir.
2. — Anlaşmazlığın bu suretle çözümlenememesi halinde, anlaşmazlık, bir hakem heyetine tevdi edilir; hakem heyeti anlaşmazlığı bu sözleşmenin esasları ve esprisi içinde çözümler. Bu heyetin teşekkülü ve çalışma usulleri Âkîd Taraflar arasında anlaşmak suretiyle tesbit edilir.

KISIM - V

Geçici ve son hükümler

Madde — 31.

1. — Bu sözleşme, yürürlük tarihinden önceki devreler için hiçbir hak doğurmaz.

2. — Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, Âkîd Taraflardan birinin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan bütün prim ödeme süreleriyle ikamet süreleri, bu sözleşme hükümlerine göre bir yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde nazara alınır.

3. — Bu maddenin 1 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce vukua gelmiş olan ölüm ve yaşlılık halleri için dahi, bu sözleşme hükümlerine göre yardım hakkı doğar.

Şu kadar ki, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortasından bağlanan normal aylıklar, yaşlılık veya ölüm halinin 31 Aralık 1959 dan sonra vukua gelmiş olması ve sigorta primlerinin, yaşlılık ve ölüm sigortaları hakkındaki federal kanununun 18 nci maddesinin 3 ncu fıkrası gereğince geri verilmemiş bulunması şartıyla, tahsis edilir.

4. — Toptan ödeme yapılmak veya sigorta primleri iade edilmek suretiyle tasfiye edilmiş haklar için bu sözleşme hükümleri uygulanmaz.

Madde — 32.

Sözleşmeye ekli nihai protokol sözleşmenin ayrılmaz parçasıdır.

Madde — 33.

1. — Bu sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri en kısa zamanda BERN'de teati edilir.

2. — Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takibeden ikinci ayın birinci günü, 1 Ocak 1969 tarihinden muteber olmak üzere, yürürlüğe girer.

Madde — 34.

1. — Bu sözleşme bir senelik süre için aktedilmiştir. Sözleşme, Âkîd Taraflardan biri tarafından feshedilmediği ve fesih keyfiyeti sürenin hitamından en az üç ay önce diğer Âkîd Tarafa bildirmediği takdirde, her yıl yenilenmiş olur.

2. — Sözleşmenin feshi halinde, sözleşme hükümleri gereğince kazanılmış olan haklar devam eder. Sözleşme hükümlerine göre ileride hak kazanılacak yardımlar anlaşmalarla tanzim edilir.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış temsilciler bu sözleşmeyi imzalamışlardır.

Ankara'da 1 Mayıs 1969 tarihinde Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına

İsviçre Federal
Konseyi adına

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDAKİ SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNE AİT NİHAİ
PROTOKOL

Bugün, Türkiye - İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin (Aşağıda Sözleşme olarak isimlendirilmiştir) imzası sırasında, iki Âkîd Tarafın tam yetkili temsilcileri aşağıda yazılı hususlarda mutabık kaldıklarını beyan etmişlerdir :

1. Âkîd Taraflardan her biri, kendi ülkesinde bulunan bir kimsenin diğêr Tarafın sigortasına isteğêe bağılı olarak tabi olmasına veya sigortaya isteğêe bağılı olarak devam etmesine mâni olunmaması hususunda mutabık olduklarını beyan eder.

2. Sözleşmenin 2 nci maddesinin tatbikinde, kaza ve hastalık sigortası hakkındaki 13 Haziran 1911 tarihli kanunun, yabancılara ödenecek yardımlarda indirim yapılmasını öngören 90 nci maddesi hükmünün Türk vatandaşlarıyla, vatandaşlık durumları ne olursa olsun, bunların hak sahipleri hakkında uygulanmaz.

3. Sözleşmenin uygulanmasında «İkamet» tâbiri mütat ikamet anlamındadır.

4. Sözleşmenin 5 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinde söz konusu olan hallerde, Âkîd Taraflardan her birinin ulaştırma teşebbüsleri, kimlerin geçici olarak diğêr Tarafa gönderildiğini, o Tarafın yetkili kurumuna bildirirler.

5. Sözleşmenin 8 nci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen toptan ödeme, İsviçre mevzuatına göre ödenecek aylığın sigorta vâkasının vukua geldiği tarihteki peşin değerine, veya; ilgilinin İsviçre'den ayrılması aylığın bağlanmasından sonra olduğu takdirde, ayrılma tarihindeki peşin değerine eşittir.

6. İsviçre'de oturan Türk vatandaşlarının her taktim yılı içinde en çok üç ay süre ile İsviçre'den ayrılmaları halinde, Sözleşmenin 11 nci maddesi anlamında, İsviçre'deki ikametlerine ara verilmiş sayılmaz. Buna karşılık, İsviçre'de ikamet eden Türk vatandaşlarının İsviçre mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmadıkları süreler, sözü geçen maddede belirtilen ikamet sürelerinin hesabında nazara alınmaz.

7. İsviçre'de oturmıyan Türk vatandaşlarının bir kaza veya hastalık sonucu olarak İsviçre'deki faaliyetlerini terk etmeye mecbur olmaları halinde, mâlûllük halinin ortaya çıkmasına kadar İsviçre'de kaldıkları süre, İsviçre mâlûllük sigortasına göre sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

8. İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına ödenen primlerin, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, geri verilmiş olması, sözleşmenin 11 nci maddesine göre olağanüstü aylık bağlanmasına mâni teşkil etmez; şu kadar ki, bu halde, geri verilen primlerin tutarı ödenecek aylıklara mahsubedilir.

9. Türk vatandaşlarına geri verilmiş olan yaşlılık ve ölüm sigortası primleri İsviçre sigortasına yeniden transfer edilemez. Bu primlerden dolayı İsviçre sigortasından hiçbir hak talebedilemez.

10. Sözleşmenin idarî ve tıbbi yardımlaşmaya mübedair hükümleriyle 22 nci ve 29 ncu maddeleri hükümleri, meslekî olmıyan ve İsviçre yetkili kurumunca yardım yapılan kazalar hakkında Türkiye'de de uygulanır.

11. Halen yürürlükteki İsviçre mevzuatının uygulanmasında, İsviçre'de tarım işlerinde çalışmıyan Türk işçilerinin İsviçre dışında ikamet eden çocukları için de çocuk zamlarından faydalandırılmakta oldukları müşahade olunmuştur.

Türkiye'de aile yardımlarının ihdası hakkında yeni bir kanun kabul edilmesi halinde, eşit muamele prensibine dayanarak, bu konuda İsviçre ile bir anlaşma aktine Türkiye'nin âmade olduğu Türk Heyetince belirtilmiştir.

12. Sözleşmenin 29 ncu maddesinin 2 nci fıkrasında söz konusu para transferleri, başlıca sigorta yardımları, isteğêe bağılı sigorta primleri ve sözleşmenin 22 nci maddesinde öngörülen zarar tazmini ile ilgili ödemeleri içine alır.

13. Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte, sigortalının mâlûllüğün vukubulduğu Taraf ülkesinde ikamet etmekte olması halinde de, sözleşmenin mâlûllük yardımları hakkındaki 31 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü uygulanır.

Öte yandan, Taraflardan birinin mevzuatına göre bağlanmış olup, ilgilinin İsviçre'den ayrılmış olması sebebiyle, bu Taraf mevzuatı uyarınca ödenmesi durdurulmuş olan yardımlar, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve sözleşme hükümleri saklı kalmak kaydıyle, ödenir.

14. Türk işçileri, kaza ve hastalık sigortaları hakkındaki 13 Haziran 1911 tarihli İsviçre Federal Kanununa göre, henüz ilâç ve tedavi sigortasına girmemiş oldukları takdirde, işverenler bunların böyle bir sigortaya kaydolanmalarını sağlamaya çalışırlar ve işçiler bunu yapmadıkları takdirde işverenleri onları sigortaya kendileri kaydettirirler. İlgililer arasında yapılmış anlaşmalar mahfuz kalmak şartıyla, sigorta primleri işçilerin ücretlerinden kesilebilir.

15. İsviçre hastalık sigortasına giriş aşağıda yazıldığı şekilde kolaylaştırılmıştır :

a) Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı ikametgâhını Türkiye'den İsviçre'ye naklettiği ve Türkiye Hastalık Sigortasından ayrıldığı takdirde, bu kimse, İsviçre yetkili makamı tarafından tanınan hastalık sandıklarından birine müracaat ederek gerek günlük ödenekler, gerekse sağlık yardımları bakımından sigortalı olmayı isteyebilir. Bu takdirde, aşağıda yazılı şartları yerine getirmiş olmak kaydıyla, sandık ,o kimseyi sigortalı olarak kabul etmeye mecburdur :

- Sigortaya kabul için gerekli diğer şartları yerine getirmiş olmak,
- İkametgâhını nakletmeden önce Türkiye'de hastalık sigortasına tabi olmak,
- Türkiye mevzuatına göre sigortalılığın sona erdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde İsviçre'deki bir hastalık sandığına müracaatta bulunmak,
- İkametgâhını, sadece tıbbi tedavi veya kür tedavisi maksadıyla değiştirmiş olmamak,

b) Âkîd Taraflardan birinin vatandaşı olan kimsenin karısı ve 20 yaşından küçük çocukları, yukardaki şartları yerine getirmiş oldukları takdirde, sağlık yardımları bakımından, yetkili makam tarafından tanınmış hastalık sandıklarından birine kaydolanma hakkına sahiptirler. Eş ve çocukların, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler sıfatıyla yardımlardan yararlandırılmaları halinde, bunlar sigortaya kaydolanmış kimseler olarak kabul edilirler,

c) Yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde, Türkiye hastalık sigortasına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri de nazara alınır. Şu kadar ki, analık yardımları bahis konusu olan hallerde, sigortalının en az üç aydan beri bir İsviçre hastalık sandığına kayıtlı olması şarttır.

16. a) Âkîd Taraflardan birinin İsviçre yetkili makamı tarafından tanınmış hastalık sandıklarından birine kayıtlı bulunan vatandaşları ikametgâhlarını Türkiye'ye naklettikleri ve orada hastalık ve analık sigortalarına tabi bir işte çalıştıkları zaman, bu sigortalardan sigortalılarla bunların aile fertlerine sağlanan para ve tedavi yardımlarından faydalanmaya hak kazanıp kazanmadıklarının tesbitinde, sözü edilen sandıklar mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri de nazara alınır.

b) Türkiye'de ikamet eden ve Türkiye mevzuatına göre tam veya kısmî aylık veya gelir bağlanmış olan Türk veya İsviçre vatandaşlarıyla bunların aile fertleri, hastalıkları halinde Türkiye mevzuatına göre sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Ankara'da, 1 Mayıs 1969 tarihinde, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına

İsviçre Federal
Konseyi adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
4	64	89	65	76	397
14	108	39	66	93	154
	111	171:172		95	308,309,310,318:
	112	191,221,279:282			319

I - Gerekçeli 338 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 111 nei Birleşimine, 1637 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 95 nei Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri ve Çalışma, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Sosyal İşler Komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/282